

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Egy óra . . . 1 kor. Egy óra . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felelős szerkesztő:
IVJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

Mikor a nép politizál!

Margitta, július 11.

Sokat hallunk és olvasunk mostanában, az alkotmányvédelem napjaiban arról, hogy a nép, a föld népe a tulajdonképpen való nemzetalkotó magyarság nem lángol valami tüzesen a nemzeti követelésekért. A kormány fizetett sajtója azt irogatja, hogy nem magyar vezényszó kell a népnek, hanem munka. A szocialisták megtoldják azal, hogy persze munka és melléje kenyér. Hát ez igazán józan, bölcs és igaz beszéd. Munka is kell, kenyér is kell, de az már szemérmellen meghamisítása a valóságnak, hogy a magyar paraszt nem törődik a hazája dolgával. Mert azt is irogatják, mondogatják, hogy a népnek a legkisebb baja is nagyobb annál, hogy a politikával törődjön. Ma pedig a politika nem azt jelenti, mint más időben. A politika, ez a magyarra fordíthatatlan idegen szó mai nap a nemzeti kérdésekkel való törődést fejezi ki. És ezekkel a kérdésekkel a legnagyobb mértékben foglalkozik a nép.

Alkalmam van most, aratás idején ugyszólván lépten nyomon megismerkedni a Bihar minden részéből való magyar és román paraszt véleményével, ami bizony nem lehet érdektelen. Ezek az emberek, amit soha, de soha nem tettek, a legnagyobb dologtevő időben is elolvassák vagy elolvastatják az újságot. Mi hír Pesten? Mennyire haladt a nemzeti küzdelem? Télen a körben járja a politika, most a tarlón, a szérűn, déli pihenőn hányják-vetik a dolgokat. Akad olyan egyszerű paraszt-ember, aki tökéletességgel tájékozva van a válság minden mozzanatáról ismeri a legújabb fordulatokat. Ezek révén ismerkednek meg a többiek, a kevésbé bölcsök és kevésbé irástudók a nemzet legújabb történetének fejzeteivel. És ez a nép, a magyar nép, legalább Biharban, de azt hiszem éppen így az országban mindenütt, teljesen átérti és átérzi a nemzet küzdelmének fontosságát.

— Mán tekintetes uram — mondja egyik öreg aratóm — most az urakon a sor. Ki kell tartani. Nem magyar az, aki most ki áll a rud mellől.

— De hát ha a király nem enged, hogy lesz akkor öreg?

Erre a vén ember megbillenti a nagy peremű szálmakalapját:

— Őszent felsége enged. Azért mondom, hogy össze kell tartani.

Aztán elmondják ezek a közeli-távoli falukból összeverődött emberek a vélekedésüket:

— Fájlics méltósága is azt szavazta, hogy előbb kenyir legyen. A magyar vezényszó ráér. Meggyön magától. Az ám, a kenyir se gyön, ha a magot el nem vetik, nem gondozzák, le nem aratják. Ezer esztendeje, amit elvetettünk, most learathatnánk. Mért nem hagyják? Megérett a mienk . . .

Ilyen paraszt czifra metaforákkal beszélnek a nemzeti jogokról. És a szocialista eszméktől szaturált magyarok is erősen vallják, hogy a nemzet igazságát ki kell küzdeni.

— Ha már fizeti az ember — vélik — az adót, porciót, legalább ne az osztrák zsoldosokért fizesse.

Érmelleki emberek egyenesen azt is kimondták, hogy arrafelé teljes elszántsággal akar tiltakozni a nép:

Az ember tragédiája,

mint az egyén tragédiája.

Tanulmány: Irta Bodor Aladár. Pápa, 1905. 80 fill. 1. Ára 1 kor. Kapható: Hampel könyvkereskedésében Budapesten.

A teremtés gyönyörűségén kívül még csak egy hozzáfogható lelki boldogságot ismernek: barangolást, felfedező utazást nagy szellemek birodalmában. A milyen nehéz, fáradságos méregetni a mély vizeket: épolgyönyörűséget adó! Világos látást, éles elmét és finom megérzést kíván; de cserébe tömördek gondolatot, magunk lábán járást és bírálói készséget ad. Mentől magasabbra, vagy mentől mélyebbre szállunk: annál határtalanabb pompáját pillantjuk át és értjük meg az Istenből kiszakadt emberi szellem tevétségének. Bodor Aladár igazán alig szerethetett volna magának is, másoknak is nagyobb lelki gyönyörűséget annál, mint a mivel Madách mulhatatlan költeményének új utakon, új szemmel való vizsgálata közben gazdagította önlékét, a mi lelkünket, a Madách-irodalmat.

Sokan, de még nem elegenden bonczolgatták az Ember tragédiáját. Csak a leg-híresebbeket említve: Arany János, Szász Károly, Erdélyi János, Gyulai Pál, Bödthy Zoltán, Alexander Bernát, Palágyi Menyhért,

Morvay Győző iparkodtak megérteni és megérteni a hatalmas mű jelentését és jelentőségét. Természetesen az alapgondolat, a vezéreszme helyes felfogása volt és lesz a magyarázatok indítója, jobbra vagy balra vetője. Voltak, akik a betűhöz ragaszkodva: az emberiség történetét látták az Ember tragédiájában. Voltak, akik a tudomány csödjét olvasták ki komor soráiból. Voltak, akik a nagy lelkek, az Adám-szerű típusok tragédiájának ismerték el. Voltak, akik par excellence Madách Imre tragikumát fejtették ki belőle. Sőt egy bonczoló elme: Erdélyi János, nem is annyira az ember tragédiájának, mint inkább az „Ördög komédiájának” szerette volna nevezni ez a csodálatos művet. Rokonságba hozták Goethe Faustjával, Byron Man redjével, Kainjával, Dante Divina Commediájával, Milton Elvezet paradicsomával; megtették ezekkel egyértékűnek, ezeknél sokkal kisebbnek, néha ezeknél nagyobbaknak. Az értékeléseknek ebben a labirintjában ember legyen az, aki eligazodik és megtalálja az igazi kivezetőt. Hiába, a legobjectivebb magyarázatoknak is a magyarázó subjectivitása a forrása; s mindenki olyanoknak látatja a nagy műveket, amilyenek az ő egyéni lelkének tablijára rajzolódottak. De nem baj ez. Értsünk egy művet százan száztízlelkép: az a fő, hogy a mű

megvan és a mű világraszóló. Az Ember tragédiája világraszóló munka; s nekünk magyaroknak kétszeres büszkeségünk, mert a nem világirodalmi jelentőségű magyar irodalmat felszokkentette jogos nivójára: világirodalmi jelentőségre.

Bodor Aladár, számotvetve az előtte jártak munkásságával, az elért eredményekkel: új oldalról kezdte nézni az Ember tragédiájának, mint ő mondja: nyílt, hatalmas logikai vazát. Arra a gondolatra jutott, hogy ez a tragédia az egyén, az Én tragédiája. Nemcsak nagy lelkeké, hanem általában az ember lelkéé. Amint ezt az új gondolatot, mely tulajdonképp Alexander gondolatának egyszerűsítése, azaz általánosítása, kivillanította, amint ennek fényében rátekintett az Ember tragédiájának hőseire, ujaire, egészen új viszonyok támadtak a férfit és a nőt, Ádámot és Lucifert, az Istent és az embert illetőleg. Bodor az egész tragédiát symbolumnak, allegoriának veszi. Madách, az ember áll itt a mozgatót diszletek mögött, a fel és letűnő alakok képében. Nem maga Madách, mint Palágyi hiszi, hanem csak benne, általa: az ember. Maga Ádám: az emberi öntudat, az általános emberi egyén, leke a színtér, melyben álmódzása közben, az ellentétes hatalmak csatájukat megvívják. Éva: nem külön lény, hanem az

Báli toiletteket

legszebben tisztít
Hrabéczy Antal
 Széchenyi-u. 42.

— Mink instálom nem adunk katonát csak magyar szóra. Török-szakad, akármilyen lesz velünk.

Kérdezem azután a magyarokat, románokat össze vissza, mi történe, ha a haza védelmére kellene állni a népnek.

— Hát uram, áperthe kimondom, nem ember az, aki oda nem állna.

A románoknak meg felcsillan a szemük:

Szetreászke pátruze csi opt! (Éljen a 48!)

Ilyenformán gondolkozik a nép a nemzet harcáról. A magyar vezényszórol, a miről azt mondják a kormány publicistái és szónokai, hogy nem való jelszónak. Bizony való az annak, mert érzik és tudják miről van szó. Csupa lelkesedés a nép lelke, amelyből szeretnék kihazudni a hazaszeretetet. A hazaszeretet, mely a régi lánggal lángol. De senki se higgye, hogy ez a nép erőszakos kitérőkre vágyik vagy számít. Csak éppen el van erre is készülve. Ám a szive legmélyén óhajtja, amit óhajt minden igaz magyar ember, hogy legyen már vége az áldatlan harcnak és következék az üdvös, boldogító és termékeny béke . . .

(—y.)

Vármegyénk és vidéke.

Elcsalták a komédiások. A múlt hét végén Tiszacsege községen vándor komédiások mentek keresztül. A mezőn valami dolga akadt a 16 esztendő Simon Jánosnak. Dolgának elvégzése után, hazamenőben találkozott a komédiásokkal. Velük szóba állott s a komé-

diások rábeszéltek, hogy tartson velük. A fiu hajlott a sok beszédre s elment azokkal. Országosan körözik. Az eset a községben nagy felháborodást keltett.

Méhektől megölt lovak. Mezőpetri szatmármegyei községben Pfeiffer György odaváló lakos a napokban kocsiával kiment a közeli szőlőbe. Mikor megérkezett, kocsiját a szomszédja tulajdonát képező méhes mellé állította úgy, hogy a méhek éppen abban az irányban röpködtek s az egyik lovat megszúrták, mire mindkét ló megvadulva a kocsit a méhesnek vitte, úgy, hogy az összes kasok felborultak s a méhek a lovakat annyira összeszurkálták, hogy pár perc alatt elpusztultak. A gazda, aki a kocsi ült, az összeütközés pillanatában fejével a méhesbe esett s ott az ágy alatt elbujt s így megszabadult a halálos szurásoktól.

Balmazújváros gyásza. Kaszás József, Balmazújváros főjegyzője szerdán délelőtt meghalt. Kaszás sok éven keresztül vitte Balmazújváros ügyeinek vezetését. Számos baráti és rokoni összeköttetés folytán ismerős a neve Debreczenben is. Pénteken fogják temetni.

Magyar ajándék Oyamának.

— Az udvarias japán követ. —

Schvarcz Ignác budapesti kereskedő, kiváló bányászakértő, lakik Kemnitzer utca 28. sz. Még márczius havában levelet intézett Makino bécsi japán követhöz. A levélben megírja, hogy egy vadászfegyvert óhajtana ajándékozni Oyama tábornak, amely I. Napoleoné volt. Levelét ekként végzi:

Birtokában vagyok azon okmányoknak, melyek az ereklje valódiságát igazolják. A góthai udvari levél-tár igazgatója kijelenti, hogy a vadászfegyver 1807. június 19-én Gothán feloszthatatlanul. Ennek pedig, maga is beismerheti, semmi czélja. Tehát úgy látszik, még az ővénel is van hátra tökéletesebb magyarázat, amelyen ennyi részt sem lehet majd ütni, mint a Bodorén.

Hanem az egyes színek beillesztése, egymással való kapcsolatukban, az egyén életfolyamába: igen tetszetősen van kivéve Bodor czéljának megfelelően. A fejlődő emberi lélek egy-egy mozzanata a tizenöt szín. Az első: az ekzpozíció, hol a küzdő elemek fogalmak alakjában (hit és tudás) jelentkeznek. A 2. szín: az egyén tragikus tette, önészánása. A 3. szín: az önállóság kezdete; mint Bodor váratlan fordulattal mondja itt Ádám az ősemlék, azaz: a gyermekifju. E három szín még nem öntudatos élete Bodor szerint az egyénnek, csak olyan fogalmi kiválás, symbolum-alap letétel. A negyedik színtől kezdődik a lélek ábrándozásában, álmodozásában az ész-vezette élet. Az egyptomi szín: első életcélnak kora, amely belülről bukik meg. Az athéni szín: a közért kiszállásunk időszaka; itt is bukunk belső szabadság hiányán. A római szín: a családott ifjunak testi gyönyörökbe merülése; melyből új életcéllé emelkedik ki: a szellem-imádat. Ez a Tankred kora, az ideális szerelem emlékeivel.

Első kepleri szín a házasság kora, a forradalom: a tettek. Második kepleri szín: a tudás nem ad harmóniát. Londoni szín: a passzív szemlélődés szaka. A falanszteri szín:

keresztülutazása alkalmával adott át Napoleon császárnak, a szász-koburgi fejedelem által.

Ezen műtárgynak legendája is van. A vadászfegyver Fischernek műve, a góthai udvar fegyverkovácsáé, kinek neve bele is van vésve. És a türingiai Mehli város Fischer szülőhelyének polgármestere egy másik okmányban kijelenti, hogy a vadászfegyver a császárnak 1812-ben adatott át, midőn Oroszország ellen vonult.

A legenda szerint ezen fegyver arra volt hivatva, hogy az orosz sást lelője. Oyama marshallnak tehát joga van a fegyverhez, mert ezen ragadozó madarat egy századdal később tényleg ő lőtte le.

Kegyelmes Uram! Méltóztassék engem feljogosítani, hogy Excellentiádnál Bécsben tiszteleghessek, hogy személyesen átadhassam ezen ereklyét Japán képviselőjének, ki bizonyára kegyes lesz azt jogos tulajdonához eljuttatni.

Fogadja Excellentiád legmélyebb tiszteletem alázatos kifejezéseit, melyelyel vagyok kész szolgálja

Schwartz Ignác.

A követség a következő választ küldte:

Légation du Japon

Vienne, le 10. mars 1905.

Uram!

Van szerencsém értesíteni, hogy e hó hetedikéről kelt nagyon becses levelét megkaptam Egyben őszintén megköszönöm azt az értékes ajándékot, amelyet Ön Oyama tábornagnak óhajt följánlani. Az ön történelmi nevezetességű fegyverének értékét én igazán meg tudom becsülni — s éppen ezért nagy örömmel vállalkozom arra,

„a vénség szenttelen harmoniája.“ (Ez kevésbé érthető itt.) A repülő jelenet (13 szín): az élet spiritualista bevágódása a végtelenbe. (Élete vége felé Madách is spiritualizmussal vesződik.) Az eszkimó jelenet: a teljes megsemmisüléstől való borzalom. Végző szín: a bukás foka, ahol a lélek belátja lét-célját Isten kezébe letéve s visszatordul az öngyilkosságtól.

Kétségtelen, hogy a Bodor felfogása érdekes és nem erőltetett. Madách szavaival igazolja kiindulási szempontját, bár a költő ny határozottan, mint Bodor, sohasem nyilatkozott tragédiájának egyéni voltáról. Az Ember tragédiájának symbolikus voltát elfogadhatjuk olyan értelemben, mint azt Bánk bán-nal tesszük. Ha Bánk bán tragédiája tulajdonképpen az idegen zsarnoksággal küzdő, lovagias magyar nemzet tragédiája: akkor az Ember tragédiájában, már a czímet ragadva meg, bizton láthatjuk az emberi egyén tragédiáját. A Lucifer igazi voltának kiderítése szellemes; de vele szemben Éva és Ádám két részre szakadása: nem meggyőző. Sokat ér e derék tanulmánynak szinte komoran tömör, hőmpölygő stílusa és az egészen áthuzódó vaskövetkezetesség. Ha hibája van: az is következetes hiba. Az pedig bizonyos, hogy a Madách irodalom sokat nyert vele a Szász Károly legelső s együgyű magyarázatához mérten.

Oláh Gábor.

juliusán
Sán
gató
nek
erde
Dan
Müs

2.
vid
e.
egy
Má
„M
vel
Na
nót
ren
rel
Fér
a d
roly
dale
rona
Kez

adott át
z-koburgi

ndája is
ek műve,
áé, kinek
tűringiai
helyének
mányban
er a csá-
t, midőn

tegyver
rosz sást
ehát joga
ragadozó
bb tény-

Az amerikai férj.

Mese az asszonyi hűségéről.

Amerikába vitorlázott el szerencsét próbálni, Sárkány Lajos, Bun községben (Nagy-Küküllő megye) lakó mestermester, még ezelőtt hét esztendővel. A különben még fiatal ember takaros kis feleséget hagyott otthon falujában, rokonainak őrizetére bízva. Évek teltek és az Océánon át hetenként érkeztek a levelek Sárkány Lajostól az ő feleségéhez, telve biztatással, reményekkel és nem lankadó édes szerelmmel.

Az asszony hűségesen válaszolt urának, fogadva hűséget és küldve neki forró csókokat, de minden levélnek csak az volt a vége: mikor jössz vissza már, a te, utánad epedő páradhoz, aki majd meg hal az utánad való nagy várakozásban. Ezt a várakozást azonban a csinos menyecske megsokalt és bejött Kolozsvárra, vigasztalást szerezni. Itt hamarosan talált új élettársat valami lakatos legény személyében.

Az asszony azért nem szakította meg a levelezést urával, hanem egyik Bumban lakó nővérével egyetértett, aki a leveleket elküldötte neki Bumból, ő pedig ugyanazon uton bizonygatta urának, Bumból kelteve, az epekedve, lankadatlan, nagy szerelmet. A dolog így elég simán folyt, a káposzta is megmaradt s a kecske is jóllakott. Tegnap előtt azonban a férj váratlanul hazaérkezett, hét esztendő múltán Bumba, Sárkány Lajos. Otthon megtudta a valót és Kolozsvárra ment. Felkereste asszonyát új otthonában s ott a poson elverte, azután pedig minden bűnét megbocsátva, hazavitte falujába.

Mi az ujság?

Svarczgelb kadétcskák mulatása. Sokat beszéltek és beszélnek ma is Fejérváryék arról a bizonyos magyar szellemről, melyet a katonai nevelőintézetekbe bevitték és fokozatosan fejlesztenek évek óta. Sajnos, a tények mindig ráczáfoltak hadügyminisztereink állításaira. A legutóbbi kassai eset is élénk világot vett az ottani katonai iskola igaz „magyar” szellemére. Az iskolának több növendéke betért a Rozsogán-féle vendéglőbe tüzes magyar borra, mely mihamar a fejkébe szállt a gyenge szervezetű tisztcséméknek. Mámorukban aztán, ugylátszik, megfellebbeztek arról a magyar szellemről, melyet hadügyminiszterek beléjük és belénk is beszéltek. Éktelen mulatozásuk közben a Gotterhaltét és Radetzky-indulót játszottak maguknak, miközben peczkésen, szalutálva állottak, végezetül pedig fülsiketítő Hoch! kiáltásokba törtek ki. Ezek után ki nem hisz a katonai nevelőintézetek magyar szellemében?

Vesztett kúnya és vestett macska az Erzsébetvárosban. Budapesten a nyár-utca 30 számú házában egy gazdátlan kóbor macska egy embert s ezen a macskán az állatorvosi főiskola is konstataciókat a veszéltséget. Ugyancsak a kerületben egy veszett kutya is kóborolt, a melyet azonban idejekorán ártalmatlanná teettek. A kerületi

előjáróság, mint elsőfoku állategészségügyi hatóság a mai naptól kezdődőleg 40 napig tartó macska- és ebzárlatot rendelt el. Az alatt az idő alatt valamennyi kutyát otthon megkötve kell tartani, s az utcára csak szájkosárral ellátva, pórázon vezetve lehet vinni. A macskákat záros helyen kell tartani s ha azokon gyanút keltő tünetek mutatkoznak, e körülményt az előjáróságnál haladéktalanul be kell jelenteni. A kik ez ellen vétenek 500 koronáig terjedő büntetésben esetleg megfelelő elzárásban részesülnek.

Az apróhirdetések bolondja. Meister Lária 28 éves varrónő ma éjjel bement a főkapitányságra s panaszt tett az újságírók ellen.

— Ők tettek tönkre, — mondta az ügyeletes tisztviselőnek. Olyan szépen írják az apróhirdetéseket, hogy „muzáj” volt mindegyikre válaszolni.

Kék selyemszalaggal átkötött nagycso nő levelet tett a tisztviselő elé:

— Ennyi levelet kaptam a hirdetésekre. A „Szivárvány 10” aláírású husz koronával kellett kiségetni a pénzzavarából, a „Lovagostort” tizzel. De pénzembe került ez a „Szőke bajusz” is, sőt a „Biztos rév” is. Szegény asszony vagyok. Annyira „belemásztam” az apróhirdetésekre, hogy tönkrementem. Most lakásom sincsen Tessék nekem szállást adni. Bevitték a lipótmezei örültek házába.

Mikor a jegyző rendet vág. Szántó István magyarcsanádi községi jegyző és Marjanucz Traján magyarcsanádi gazda közt vasárnap arról folyt a vita, hogy a jegyző nem volna képes 3 hold buzavetést 3 nap alatt sem learatni. A vitának fogadása lett a vége, oly kikötéssel, hogy ha Szántó István jegyző a 3 holdnyi termést learatja, az övé lesz a learatott buza, míg ellenben ha a jegyző vállalkozása nem sikerül, köteles lesz a jegyző 100 koronát fizetni a gazdának. A fogadás után a jegyző a tintát, pennát félretéve, kaszát ragadott, munkába állt s úgy kezelte a kaszát, hogy a mindig azzal foglalkozóknak is dicséretére vált volna. Két napi munka után Szántó jegyző a 3 holdnyi vetést teljesen levágta s a jól táplált oláh gazda szörnyű meglepetésére, szó nélkül haza is szállította.

El ment japánnak. Egy kis suszterinas világgá ment. Papp Feri a neve, bélfenyéri születésű, 14 esztendő és Berkovics Herman főutcai cipészmeister kezdte beavatni a lábba készítés tudományának miszteriumaiba. A kis imposztor hacsak szerét tehette mindig az újságokat felta, s az orosz japán háború minden apró mozzanatát úgy ismerte, hogy valóságos tekintély volt a műhelyben. A kis stratégia sokszor éjfélig bujta a mappákat s a cimboráinak egyre arról beszélt, hogy elmegy a harcztérre. Elfogta a suhanczokat sokszor megkörnyékező kalandvágy s ragyogó arccal mondogatta:

— Beállok japánnak, És a kis siheder most eltűnt. Nyoma veszett. Ki tudja nem vágott-e neki gyalog szerszámmal a nagy-nagy utnak, hogy holnap, visszahozzák valahonnan az országtól. A rendőrség most mindenfelé körözi a kistermetű fiút, akinek az akülönös ismerető jele, hogy selypit.

Hasba szurta a szerelmét. Falun még a szerelem is más, mint városban és a féltékenységből eredő bosszút is másként intézik el. Eredetien jellemző példája a következő eset a falusi lelkék szerelmének.

Ugyanis nagy szerelem égett Varga Lajos buzaáki legény szívében Mihályi Zsófi tataros leányzó iránt, aki Frank Miklós kereskedőnél szolgált Buzsákon. S aki szeret, az félt is, tehát Varga is féltékeny volt az ő Zsófiáért. Nem nézte jó szemmel, ha csak más legénnyel szóba is állott. Képzelve, hogy ily körülmények között rettentő tügyuladt ki Varga haragos lelkében, midőn legutóbb Keresztes György kocsmájából jövet, Zsófit ott látja beszélgetni a kapuban másik legénnyel: Olucsek Istvánnal. Egyszeriben előtörtte a düh és minden szólnélkül odaugrott a leányhoz, skit előbb kétszer pofonvágott, aztán pedig megrugta. Azonban Zsófi sem volt taplóból, hanem a szegénytől lángra gyulva előrántotta kis bicskáját és a legényt hasba szurta.

Nagy lopás a kincstárnál.

— Százezer koronás egyenruha lopás. —

A közönséges ember, még az is, aki aki a kaszárnya életét és annak legtöbb titkait ismeri, azt hinné, hogy a katonáknál egyáltalán nem lopnak, nem lohatnak, sem fent, sem lent, hogy itten az oroszországi történelmi teljesen ki vannak zárva, azért is, mert a katonai, különösen a tisztibecsület nálunk egy egészen különálló, elkülönített, szenthárompróbas becsület, de azért, mert az ellenőrzés annyira gondos, tulzott és czopfos, hogy lopásról, sikkasztásról, csalásról csak a legritkább és akkor is kis esetekben lehet szó.

Az alább elmondott eset azt látszik bizonyítani, hogy nincsen így, vagy legalább is nincsen egészen így, mert vajban is a katonai kincstárnál olyan ruhalopás történt, melyet a szakértők közel százezer koronára becsülnék.

Az ügy annál súlyosabb természetű, mert itten az adófizető polgárok verejtekkel megkeresett és nem szívesen odaadott filéiről van szó és mert a jelen eset nem az első és nem az utolsó, a katonai ruhatáraknál, a m. kir. honvédségnél és a k. u. k. közös hadseregbeli depotoknál ilyen és hasonló esetekről már többször volt szó.

Budapesten néhány héttel ezelőtt a nyugati pályaudvar árufeladásánál nagy táskát adtak fel az aszói Schryt Alfréd, fia és társa, ócska-ruha nagykereskedő cég címére. A kocsira felrakásnál egy kis hiba történt: az óvatosan kezelendő ládat eljettették, a fedele kinyitott, a tartalma szerte-széjjel hullott. Egyenruha volt a ládában. cs. és kir. közös hadseregbeli egyenruha.

Merő véletlenségből a bevagonozást egy máv. tiszt ellenőrizte, aki a „szereget” közös hadseregünkben tiszt rangban van, akiben van valamelyes detektív tehetség és szimat. A vasuti tisztnek első odanézésre feltűnt, hogy a ládában csupa egyenruha, sőt ami ennél is feltűnőbb, csupa ugynevezett komiszruha van, amelyet pedig katonák soha el nem adnak, sem nem cserélnek, hanem elnyúnek.

Megnézte a címzést és azt találta, hogy egy ócskaruha, különösen uraságoktól levett katonai és polgári egyenruha cégnek szól a küldemény, míg a feladó közönséges nevű és című ember. A vasuti hivatalnok a ládat nem akarta kocsira tenni, hanem telefonice azonnal jelentést tett az üzletvezetésnek, hogy itten gyanus küldeményt talált és kérte a vizsgáló bizottság kiküldését.

A vizsgáló-bizottság haladéktalanul a helyszínére ment és miután meggyőződött arról, hogy a hivatalnok gyanuja nem alaptalan, értesítette a budapesti rendőrséget és ennek útján a k. u. k. ruharaktár vezetését a dologról és a kiküldött katonai, rendőri és polgári bizottságok megállapították,

hogy a láda merőben a katonai kincstártól lopott különféle katonai egyenruhát tartalmaz.

A feladó iránt a detektívek azonnal és sürgősen érdeklődtek, de az adott czim alatt ilyen nevű embert nem találtak, az sohasem lakott ott, sőt hasonló nevű embert kipuhatolni nem lehetett.

A budapesti rendőrség most a czimzett felé fordította a figyelmét és a csendőrséggel egyetemben megindította a vizsgálatot.

A vizsgálat egyelőre semmiféle pozitív adatot nem eredményezett, mert a czég váltig azt állította, hogy a küldeményről fogalma sem volt, küldőjét nem ismeri.

Ennek ellenében a vizsgálat most megállapította, hogy Schrvtték nagyban árusítanak és küldenek külföldre egyenruhákat, a házmotózásnál pedig egész csomó kincstári ruha került elő, melynek honnan származásáról, provinciájáról a czég kielégítő felvilágosítást adni nem tudott, nem akart; azt állítja, hogy idegen emberektől vette az egyenruhákat, melyekről semmi sem bizonyítja, hogy azok kincstári ruhák, mert a kincstári bélyegzőt egyetlen ruhahélésben sem lehet megtalálni.

A rendőrség és a katonai kincstár most ebben az ügyben a legnagyobb erővel folytatja a vizsgálatot, amely eddig állítólag közel százezer korona értékű egyenruha eltűnését állapították meg.

Az ügyben érdekes és szenzációs leleplezések várhatók.

UJDONSÁGOK.

Fürdő és nyaralótelep Székelyföldön.

Közlő: Székely Ferencz.

A hérczes Udvarhely Háromszék vármegyék szélén, a Hargitta hegység aljában fekszik a kiválóan szép és Bibarczfalva fürdő és nyaralótelep a Baroth völgyében. A Budapest—Predeal vasuti fővonal Ágostonfalva állomása ¼ órányira van. Kirándulhatni onnan a közeli Előpatakra, Tusnádra, Homorodra, a Hargitta oldalán fekvő udvarhelyi és csiki fürdőkre.

Vizei: a „Baross“, a „Borhegyi“ kitűnő élvezeti ásványvizek, de a mellett idült köszvény, rheumathikus, gomor, női gyengeség, vérszegénység, s más ezekkel hasontermészetű bajok ellen kitűnő hatásuk.

Eddig nem tudott fejlődni e kies fürdő, mert bent a községben nem volt alkalmas hely építkezésekre, a fürdő fejlesztésére. Ujabban azonban sikerült a fürdőgazgatóságnak a fürdőteleppel szomszédos báró Apor-féle 80 holdas ösidők óta létesített parkot megszereznie, amelyet aztán mostanság felparcelláztak. E befásított és czélszerűen felosztott parkból a modern igényeknek minden tekintetben megfelelő nyaraló helyet kíván a fürdőgazgatóság létesíteni és pedig oly módon, hogy míg a 80 hold terület engedi, teljesen ingyen adnak villatelkeknek helyet, sőt kívánatra a fürdőgazgatóság fel is emelteti a nyaralót a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig 1000—20.000 korona értékig és pedig mivel helyben van mindenféle anyag, más vidékek építkezési viszonyaihoz mérten majdnem félárban. Megfelelő biztosíték ellenében 25 évi

törlesztés mellett is felépítik a kiválasztot tervszerinti villákat.

A villák telekkönyvileg is felvétetnek s annak kizárólagos tulajdonjoga a villatulajdonost illeti, ki a térhasználatáért, a sétányok fentartásáért a villanyos világításáért legfőleg 20 koronát fizet évenként.

A villák elhelyezésénél és csoportosításánál főszólyt helyeznek arra, hogy a villáknak nemcsak egymáskori viszonyához, de külön, minden villa fekvésében meg legyen az összhang. Minden két villa között parkrészt tartatik fenn, hogy minden villának kilátása és látkepe nyitva tartva maradjon. A parkot egy havasi patak hasítja ketté, a hol horgászni lehet hegyi halakra, pisztrángokra. Köröskörül pedig rengeteg erdők terülnek el, ahol nyul, öz, vaddisznó, sőt nem ritkán medve is kerülhet puskacső elé. Vadászatkedvelők az év minden szakában üzhetik a vadászat nemes sportját.

Szóval megtalálhatja itten kiki a több fajta vegyi összetételű gyógyvizek használata mellett betegségének orvoslási módját, a csupán nyaralni és üdülni kívánók pedig a testedző szórakozásokat.

Ha Bibarczfalva a tervezett nyaralókkal benépesül egy valóságos tündérvárté fejlődhetik.

A természet megáldotta a Székelyföld t természeti kincsekkel, a melyek feltárásával a kelet Svájcza lehetne. Ideje volna, hogy a magyar társadalom idegen fürdők helyet a Székelyföld fürdőit népesítenék be, hogy a természetadta kincsek fel és kihasználva is legyenek.

A ki érdeklődik a dolog iránt, forduljon Finta Héza földbirtokoshoz Nagyajta, Háromszék megyé.

Mánás a közügyesítésről.

— Gróf Teleki Sándor Debreczenben. —

Magyar főuraink az utóbbi időben nemcsak erős támogatói lettek nemzeti jogainknak, hanem a magyar tudományos munkásságból is kivesszik részüket. Elsők közé tartozk e tekintetben gr. Teleki Sándor, aki a nevelésügy tanulmányozása céljából bejárta az európai nagy államokat és Amerikát is, hogy aztán tapasztalatait itthon értékesítse. A nemes gróf két nagy egyesületnek elnöke. Minkét egyesület a modern és gyakorlati nevelésnek az uttörője.

Az egyik, a kézimunkára nevelő orsz. egyesület, az ország mintegy 50 tanára tanítója és tanítónője számára éppen most tart kurzust városunkban a volt gazdasági tanintézet épületében. Ennek a kurzusnak meglátogatásárg jött Debreczenbe gr. Teleki Sándor.

Itt időzését felhasználta arra, hogy a kurzus hallgatóinak előadást tartson. Egy órán át magyarázta hallgatóinak fokozott érdeklődése mellett a nevelés és oktatás nagy problémáit. E maradásunkra rámutatott, nem úgy azonban, hogy csüggedést okozzon. Kijelölt a jövő fejlődés irányát és eszközeit s csupa pedagógusból álló hallgatósága előtt a gondolkodásnak és cselekvésnek egészen új mezéjét tárta fel.

A kézimunkára való nevelésnek erős

meggyőződésű híve. Szerszámot kíván adni már a kis gyermek kezébe is, hogy korán ur lehessen az anyag fölött. Az egész embert kívánja nevelni tetőtől-talpig, nem pedig agyát megtömni nagy ismeretekkel. Minden szavából kiértett magyar hazájának, magyar fajának lángoló szeretete s a nagyrabecatlés, melylyel a tanítók nemzet nevelő munkája iránt viseltetik. Üdvözljük a nemes gróft és őszintén kívánjuk, hogy a jóra törekvő igyekezetét siker koronázza.

Mi lesz a főispánokkal?

Hónapja már, hogy az összes főispánok beadták lemondásukat. Domahidy Elemér Hajdumegye és Debreczen város főispánja szintén leköszönt. Most mégis valamennyi főispán hivatalban van és huzza ftzetését, köztük Domahidy is. A közönségnek egyik ámulatból a másikba kell esnie, ha ezeken a főispánlemondásokon elgondolkozik. De bizonynyal minden jó magyarnak elke is elszorul: hogyan, hát annyi főispán közt egyetlen egy sem találkozik, aki nemcsak leköszönne, hanem tényleg elis menne? Mi lehet az, ami ezeket az urakat hivatalukban visszatartja, olyan kormány szolgálatában, amelyet az országgyűlés megbélyegzett, amelynek egyetlen képviselő nincs a háta mögött, amelyet a közvélemény hazaárulónak tart és nevez? Mi lehet az, amivel a főispánokat levették a lábukról s ami miatt görbe derekuk még most sem akar kiegyenesedni? Hogyan lehetséges, hogy éppen a főispánok közül, akik legtöbbször jártak diszmagyarban, egyik sem áll a nemzeti ügy mellé?

Egyikben sem támad fel a magyar lelkiismeret, egyik sem meri kimondani a nyilvánosság előtt, hogy ő hogyan érez, hogyan gondolkozik, magyar-e, vagy pecsovics, kurucz-e, vagy egy huron pendül még most is a Tisza-pártba? Talán fizetésüket nem akarják elveszteni? Talán annyira megszokták a hatalmat, hogy nem birnak megválni tőle? Talán Kristóffy belügyminiszter meggyőzte őket, hogy akkor hazafiak, ha maradnak? Talán Fejérváry a király bizalmas üzenetét közölte velük, hogy tartsanak ki helyükön az ő kedvéért, mert most ő felsege nyaral és nem ér rá a felmentési okmányokat aláírni, vagy pedig egyenesen parancsolja nekik, hogy főispánok maradjanak?

Bármelyik ok ezek közül, még az utolsó is semmiséggé törpül a mellett, hogy aki ilyenkor nem veszi ki részét a nemzeti küzdelemből, az a hazafi névre számot nem taathat. Aki szóval és cselekedettel nincs a nemzet pártján, az szívében sem magyar, mert a magyar ember ki meri mondani azt is, amit érez. A mostani időkben pedig, mikor az alkotmányért küzdünk, szint vallani kötelesség.

Itt nem használ semmiféle kibuvó hogy a közgyűlések vezetését esetleg átadják az alispánnak hogy három hónapi szabadságra mennek, hogy

egyszerre megrendült egészségüket reperálják és a többi.

Tudtunkkal nemcsak az egészséget, de az életet is felládozni, ha a fenyegetett alkotmány kívánja, viszont nem kötelesség a honfiumi tisztességet áldozni fel, ha egy pártnak, egy kormánynak vagy akár magának a királynak érdeke követeli.

Aztán a főispánok esküt is tettek az alkotmányra, vagy mi az ördög. Hát ez az eskü csak arra való, hogy az installáción ünnepélyesen elszavalkujuk, aztán méltóságosan elfelejtjük? Vagy a főispáni állás olyan magas, hogy ott már mindent megengedhet magának az ember?

Minden magyar ember kell hogy szégyelje magát a főispánok helyett. Micsoda féltékenység, micsoda bujkálás, minő nemzetietlen magatartás! Nem akad egy, a kinek bátorsága volna nyíltan kimondani, hogy: „imparlamentáris kormányt nem szolgálok perczig se, hanem megyek azonnal.”

Persze, az ő fizetésüket elfelejtették ugy biztosítani, mint a törvényhatósági tisztviselők fizetését. A főispánok komédiát csináltak azzal, hogy lemondtak, de maradtak. Gondolták: a hazafiság kecskéje így jóllakik, de a káposzta, a fizetés még se megy veszendőbe.

Ha az ember elképzeli, hogy 30—40 főispán tényleges távozása a megyék éléről ugyszólván dokumentálta volna a nemzeti küzdelem egységét és Bécset követeléseink teljesítésére döntő erővel kényszerítette volna, még súlyosabb beszámítás alá esőnek kell tartanunk a főispánok nyomorúságos viselkedését.

Tanítók fegyverben.

A debreczeni 3. honvédezdred pár nappal ezelőtt érdekes ujonczokkal szaporodott. Az első honvédkerület területén besorozott tanítókat hívták be nyolcz heti kiképzésre. A derék tanfériak rettegve vették magukra a dicső, de kissé megviselt mondurt, sápadtan állottak először a kanibálnak képzelt őrmester ur elé, de ma már vig kedéllyel, kitűnő hangulatban emelgetik a Manlichert s csupa gyönyörűség nézni, milyen pompásan csinálják a csukló gyakorlatokat, a fegyverfogásokat a haza kis polgárainak oktatói.

Beszéltünk néhány póttartalékos tanítóval s igaz elragadtatással emlékeztek meg az udvarias kiképző tisztokról, akiknek legfőképp köszönhető, hogy a nehéz szolgálat dacára is a legkellemebben töltik a kiképzés idejét. Megtörtént az is, hogy egy ügyesnek éppen nem mondható tanítóra szigoruan ráfordmedt a káplár:

— Hallja maga póttartalékos! Ha még egyszer eltéveszti azt a fogást, addig csináltatom, amíg vissza nem kívánkozik a fatornyos hazájába!

Meghallotta a dörgedelmes szózatot a főhadnagy s nyomban az egész sor előtt leszidta az erélyes káplárt és megparancsolta, hogy udvariasan bánják a tanár urakkal. Egyébként az egész tisztikar legmelegebb rokonszenvvel, igazi barátsággal fogadta a nemzet napszámóit, akik valóban meg is érdemlik ezt a kis megkülönböztetést.

Érdekes epizódot beszélnek egyik törzstisztről is, aki a kaszárnyában szemlét tar-

tott. A kan'in előtt meglátott egy toprongyos bakancsost. Magához intette és megkérdezte:

— Hol vetted azt a rongyos ruhát?

— Jelentem alásan az őrmester urtól kaptam.

— Melyik századoál szolgálsz?

— Póttartalékos ujoncz vagyok a tanítók osztályában!

— Ön tanító? — kérdi meglepetve a törzstiszt, — pardon kedves tanító ur. Lezgyen szives velem jönni — szól és a tanító félóra mulva már vadonatúj ruhában sétált a főutcán, egy ujjvárosi zöld zsalugáteres ablak alatt.

Ilyen bánásmód mellett természetes, hogy örömmel szolgálják ki a két hónapot, sőt a katonai tudományok titkaiba is nagyobb ambícióval hatolnak be, mintba vaskos gombbaságokkal igyekeznek azokat a fejükbe verni, mint ahogy a cs. és kir. ármádiában szokás.

— **Személyi hír.** Domahidy Elemér főispán mai napon megkezdte szokásos nyári szabadság idejét és a városból elutazott.

— **Dégenfeld Imre gróf egészséges.** Gróf Dégenfeld Imre nagybirtokos, a debreczeni társaság kedvelt ifju tagja, akit hesezabb idő óta szanatoriumban gyógykezelték a napokban teljesen felgyógyulva elhagyta a szanatoriumot. Orvosai kijelentették, hogy egészsége tökéletesen helyreállt. Az ifju gróf most házasságra készül s azt beszél, hogy minden akadály, mely Fedák Sérivali szerelmi regényének békés befejezését akadályozta, megszűnt.

— **Konventi jegyzőkönyv.** A Budapesteni folyó évi június hó 14—16 napjain tartott ev. ref. egyetemes konvent jegyzőkönyve Sass Béla debreczeni ref. theologiai akadémiai tanár a konventi jegyző szerkesztésében 15 iven 240 lapon, háromezer példányban megjelent s azoknak az egyházi hatóságoknak, a melyeknek sürgős szükségök van, addig is rendelkezésükre áll, míg az illetékes püspöki hivatalok utján megkaphatják. Az ide vonatkozó megkeresések Dávidházy Kálmán könyvközlőhöz intézendő Debreczenbe (Füvészkert utca 9 szám.)

— **Rendőrök drágasági pótléka.** A rendőrelégység, amely hetek óta éjjel nappal készenlétben áll, drágasági pótlékot kér. A szegény emberek, akiket hetek óta elszakított családjaiktól a folytonos szolgálat, meg is érdemlik a havi csekély 5 korona pótlékot, amelyet hihetőleg a közgyűlés egyhangulag meg fog szavazni.

— **Ezüst mise.** Breth Gyula r. kath. kerületi esperes Bodrogkereszturi plébános, ki városunk szülőtte, s középiskoláit is itt végezte, e hó 16 án vasárnap délelőtt tartja pappaszentelésének 25 ik évfordulója alkalmából ezüst miséjét. A derék róm. kath. lelkes széleskörű, még a régebbi időkben folyó ősméretű füzi Debreczenhez.

— **Elhunyt urnő.** Özvegy Knoll Rudolfné született Huber Antónia urnő szerdán este 7 órakor 54-dik életévében 12 napi szenvedés után elhunyt. Temetése pénteken délelőtt 11 órakor lesz Halálát széleskörű rokonság gyászolja.

— **Szerencsétlenül járt kisleány.** Tóth Eszter 7 éves hajduhadházi kisleány, amíg szülei elmentek takarásra és otthon hagyják a többi gyermekekkel, ez idő alatt az asztalra tette a székét és a kis Eszti leesett róla és a balkarját eltörte. Súlyos sérülésével beszállították a debreczeni közkórházba.

— **Az építési szabályzat.** Az építési bizottság szerdán délelőtt 10 órakor Kovács József polgármester elnökésével ülést tartott. A bizottság ülésében a belső körut létesítésének kérdésével foglalkozott és az átdolgozására tett észrevételekkel, de érdemleges határozatot nem hozott.

— **Orvosi körökből.** Dr. Engel Ignác orvos 4 heti tartózkodásra Ó-Tátra Fűredre utazott. Távollétében dr. Széll Kálmán orvos helyettesíti.

— **A „Petőfi dalkör”** folyó évi augusztus 2 dikán a debreczeni csata 56-dik évforduló napján fennállása óta minden évben a főiskolai nemes tanuló ifjuság és a város polgárságával együtt a napi ünnepségekből is kivieszi a neki jutandó részt, több éves gyakorlatot követve, a nevezetes nap méltó befejezésül zene- és szavallattal egybekötött ünnepi dalestélyt is rendez a nagyerdei vígadó nagy termében, melynek programját, ha csakugyan létesül az estély, a holnap tartandó értekezleten állapítják meg. Ez estélyen régi jó szokás szerint a dalkör az öreg honvédeket is megvendégeli.

— **Megszűnt sertésvész.** A VIII. á. e. körzetben szórványosan uralkodott sertésvész megszűnván, a zárlat mai napon feloldatott, miért is f. hó 17-én a heti sertés vásár a rendes helyen fog megtartatni.

— **Leszédült a háztetőről.** Kovács Gábor hajduhadházi 55 éves ácsmestert a napokban elhitták Nyir-Bogátba háztető tatarozására, 4 és 5 méter magasságban dolgozott és a nagy melegben hirtelen leszédült és 5 méter magasságból lezuhant. Súlyos belső sérüléseket szenvedett. Beszállították a debreczeni közkórházba, ahol ápolás alá vették, hosszabb idő mulva gyógyul meg sérülése.

— **Gál Zoltán költeményei.** Gál Zoltán, az ifju debreczeni poéta „Ifjuságom” czímmel e hó 15 én, szombaton bocsátja közre első verseskönyvét, melyben java költeményeit foglalta össze. A csinos kiállítású kötetre 2 koronával lehet előfizetni holnapig a D. Ujság kiadóhivatalában. A könyv bolti ára 2 korona 50 filler lesz.

— **Műkedvelő előadás a „Mentő Egyesület” javára.** A helybeli iparos ifjuság kebeléből alakult csoport július hó 22-én, szombaton a Margit-fürdő dísztermében, a mentő-egyesület javára táncszalag egybekötött műkedvelő előadást rendez, mely alkalommal színi kerül „A sárga csikó” népszimű 3 felvonásban. Rendezői: Aranyossy Gyula. A nagyobb szerepeket Artner Elemér, Porhamer Zs. k. a., Bosznai János, Mészáros Esztike k. a., Balázs Sándor, Kun Sándor játsszák.

— **Dobálások és lövöldözések.** Szentessy Károly Bercsényi utca 65. sz. a. lakosnak kellemetlen napokat szerzett valami titokzatos dobáló és lövöldöző. Naponként ökölnyi kövekkel dobálták és az utóbbi időben pedig lövöldöztek udvarára. Ablakjai, tyukjai, de még a saját személye is veszélyben forgott. Túrte egy darabig, de mert az utóbbi időben fokozódott ugy a dobálások, mint a lövések száma, hatósági megtorlásért a rendőrséghez fordult.

— **Adományok.** A siketnémák intézete részére a következő szives adományokat vettem és nyugtázom köszönettel: Szilágyosmlyói előadás alkalmával 15 kor. 60 fill., Somogyi Gyuláné Nyiregyháza 12 kor. Kőmives Venczel Szilágy nagyfalu 10 kor. Lázár Sándor Felső-Szopor 10 kor. Dr. Kálmán Ignác tanuzári díj a Szilágyosmlyó 6 k. Ő felsége adománya 200 kor. Debreczeni anyakönyvi hivatal perselygyűjtése 24 kor. 5 fill. Debreczeni dohánygyár

DEBRECZENI FÜGGETLEN

FÜGGETLEN

UJSÁG

1905/282 5-6 old.

Kiepesítőtől

persolygyűjtése 6 kor. 86 fill. A siketnémák vizsgálakor adományok 48 kor. 72 fill. Haladás egyeslet adománya 100 kor. Smodics Zoltán nagykarolyi tanár gyűjtése 15 kor. 68 fill. Schwarcz Dániel 2 korona. E helyt nyugtazza az intézet igazgatósága a nagy nyomorban élő Vas Pál családja számára Blayer Sárkától érkezett 1 koronát is. Füleky Pál egyesületi pénztáros.

— **Elementek a hurkosok.** Debreczen két réme Szőke Sándor és Székely József vasároap elhagyták a várost Úgymondták, hogy örökre. Szőket és Székelyt vádolták a 2 év előtti téli hurkolásokkal.

— **20 krona jutalmat kap** azon becsületes megtaláló, ki egy a napokban elveszett foxterrier kutyát kiadóhivatalunkba átadja. Az ebnek balszemén és jobbfülén fekete folt van és „Czuczi” névre hallgat.

Suvalov herczeg merénylője.

Moszkva, július 12. Suvalov herczeg meggyilkolásáról még ezt jelentik: Tegnap kérvényezőket fogadott s többi közt egy bőbeszédű embert, aki részletesen adta elő a dolgot; egyszerre más ember lépett elő és három lövést tett Suvalovra. Az első lövés balkarjába, második szívébe furódott, a harmadik az ott levő hivatalnokot találta. Suvalov hadsegéde karjába hanyatlott. Elvesztette eszméletét. A főkapitánysági épületet azonnal bezárták, mert nagy tömeg gyűlt az épület elé. A részvétet kifejezők közt első Szergiusz nagyherczeg özvegye volt.

Pétervár, július 12. A merénylő körülbelül harmincz éves. Ruhája tisztességes, bár kopott. Beszédje nem vall művelt emberre, bár bizonyos, hogy nem munkás. Suvalov herczeg a csári család kedvence volt s az összes nagyherczegekkel baráti viszonyban állt, főuri társaságba bejáratos volt. Sergius nagyherczeg csári segédévé nevezte ki. Suvalov reakcionárius politikus hírében állott, s azt hiszik, hogy Sergius kegyetlen rendeleteit is ő dolgozta ki.

Pétervár, július 19. Suvalov meggyilkolása itt leirhatatlan rémület keltett. Az udvar rendkívül bizott az ő modoros fellépésében és azt hitte, hogy sikerül neki Moszkvában, hol Sergius nagyherczeg meggyilkolása óta még mindig nagy a forrongás, az embereket lecsillapítani és a rendet biztosítani. Suvalov grófot a Moszkvából érkezett hírek szerint az ottani polgárság is szerette. Meg kell jegyezni, hogy erre a körülményre nagy súlyt helyeztek az utóbbi időben, szükségesnek tartották, hogy ebben a nagy városban állandóan biztosítva legyen a rend. Erre ő látszott legalkalmasabbnak. A csár és kormány is legjobb reményeket fűzték működéséhez s azt hitték, hogy a Buligin-féle alkotmányt minden zavar nélkül Moszkvából hirdethetik ki. Ez halála miatt megghiusult.

Pétervár, július 12. Általánosan kizártnak tartják, hogy boszúból gyilkolták. Elkeltett tenni az utóból azt az embert, aki Moszkvában a személyes biztonságot garantálta és így kellett az alkotmány kihirdetését megakadályozni,

Pétervár, július 12. Suvalov meggyilkolásának híre hallatára a csár ideg-göröcsös rohamokat kapott. Ágyba kellett feküdnie, környezete nagyon aggodik.

Pisztolylövés a találkán.

Különös és szövevényes esetet jelenenek nekünk, amely a lelkek kutatóját megállásra kényszeríti. A női egyéniség kifürkészhetetlensége mellett — bármily alacsony fokon jelentkeznek is az — bizonyít ez a dolog, amelybe, mint mindenbe a világon, belejátszik a szerelem, vagyis inkább annak mélyebbrendű válfaja. A tényállás ez: Tóth József csoknyai lakos Lutárnéval ennek lakására hivatja este 9 óra után Varga József szül. Papp Samu Rozáliát, aki jelenleg nem él az urával.

Az asszony vonakodás nélkül elmegy s amikor a férfi őt megcsókolja és megakarja ölelni, forgópisztolyt ránt elő és azzal négy szer rálő. A lövés közül egy talál s a goyó belefuródik Tóth tenyerébe. A férfi menekül, Lutárné beszalad és Samu Rozália üldözi a menekülő, miközben boszútól lihegve kiabálja hogy a férfi erőszakkal megtámadta.

Igy kerül a dolog a csendőrségre, ahol a férfi panaszt emelt. Tóth József az állítja, hogy neki már négy év óta van viszonya a nővel, akitől nem tudott menekülni, mert ugos-untalan üldözte a szerelmével. A napokban is többször találkát adott neki a kertföldön, a házában és egyebütt s aki nem ment el, az az asszony volt. Ekkor hivatta magához, amikor az enyelgésre fegyverrel válaszolt.

Az asszony ezzel éppen ellenkezőleg beszél. Azt vallja, hogy Tóth két hónap óta kerületi és szerelmi ajánatával ostromolta. Sőt még életveszélyesen is fenyegette. Erre ő Kaposváron forgópisztolyt vásárolt és elkölte, ha még egyszer megtámadja hogy magáévá tegye, agyon fojja löni. A közvetítő asszony pedig semmiből sem tud semmit, vagy nem akar tudni. A törvény földata lesz most, hogy ebből a bonyodalmas történetből a valódi tényállást kihámozza.

TÁVIRATOK.

Fehérvári tervel.

Budapest, július 12. Fehérvári Géza báró a darabant kormányelnöke. A jövőre nézve nem tervez semit. A nemzet ellenállását türi. Az egyenes adók megtagadását nem tekinti különös dolognak, mert az a legkisebb része az államjövödelmeinek és az állam a kiadásokat szeptemberig fedezni tudja. Terve az, hogy szeptemberben, ha nem sikerül a koalíciós kabinet megalakítása, akkor királyi kéziratral újra elnapoltatja a házat, még pedig bizonytal időre. A három évet szolgált katonákat nincs szándéka az idén visszatartani, hanem a póttartalékosokat okvetlenül behívja. Bár az utóbbi hírt több helyről megczáfolják mégis valószínű hogy a kormány a póttartalékosokat behívja.

Képviselő választások.

Bonyhád, július 12. Ma zajlott le a Perczel Dezső volt kerületében a képviselőválasztás. Déli 12 óráig a függetlenségi és 48-as párt jelöltjére

Weber János nagyhercökre 532, ellenfelére Schwetz Antal pártonkivülire 34 szavazatot adtak le. Délbe Schwetz visszalépett, mire a 48-as jelöltet egyhangulag megválasztott képviselőnek jelentette ki az elnök.

Liptószentmiklós, július 12. Lányi Bertalan igazságügyi miniszterrel szemben Stodola József tót nemzetiségi programmal lépett fel. A magyarság 48-as Thucsánszky zászlója körül csoportosul. A kinek kilátásai napról-napra erősödnek.

Eszterházy János gróf, az országos magyar szövetség elnöke nyílt levelet intézett Lányihoz, hogy lépjen vissza, hogy a magyarság annál erőteljesebben állhasson meg a nemzetiségi jogok mellett.

Az orosz alkotmány.

Moszkva, július 12. A zemsztvó (nemességi gyűlés) elhatározta, hogy július 29-éig ad időt a csárnak a megfontolásra, hogy népeinek alkotmányt adjon. Ha a csár nem teljesítene addig a nemzet követelését, akkor a zemstvó lefogja tenni a csárt és ideiglenes államtanácsát fogja megbízni a kormányzással. Czerenov, a moszkvai forradalmárok vezére kijelentette, hogy a forradalomra nézve meg kell tenni minden előkészületet, hogy a csárt detronizálhassa.

Stössel fogságban van.

Pétervár, július 12. Stössel tábornok, Port Artur védője, mint a vizsgálati iratok megállapították, nem harcolt a végletekig, hanem az ostrom alatt is egyéni hasznával törődött. A hadbírószág beigazoltnak látta a vádak legnagyobb részét és Stössel tábornok azóta a lakásán fogságot ül.

Nyílt levél Tiszához.

Budapest, július 12. A szabadelvű párt több tekintélyes tagja nyílt levelet intézett gróf Tisza Istvánhoz, amelyben kijelenti, hogy valamennyien a nemzeti követelések mellé állanak és ha a párt másként határozna kilépnek. Hír szerint maga Tisza István is arra határozta magát és nyílt levelet intéz a szövetkezett ellenzékhez és felszólítja az ország kormányzásának átvételére.

Somogyvármegye tiltakozása.

Kapocsvár, július 12. A vármegyei közgyűlése egyhangulag elfogadta Kapocsfy Jenő 48-as képviselő indítványát, amely megegyezik a hazafias törvényhatóságok eddigi határozataival.

Az Oroszországi zsidóüldözés.

Odessa, július 12. A köznép hangulata egyre fenyegetőbb a zsidósággal szemben, Ignatiev orosz államférfi, akinél oltalmat kéroi nagyobb zsidó hitközségi küldöttség tisztelgett, durván kijelentette, hogy a zsidóság az államhatalomra nem számíthat. Ignatiev kijelentette a küldöttségben

részlve rabiknak, hogy a fogat fogért, szemét szemért elvét épen a zsidóság mozgolódásai folytán fog legteljesebb mértékben érvényesült.

Törvénykezés.

Rostások a törvényszék előtt.
Még a télen történt, hogy Rostás Lónárd 5 társával éjszakánként idején feltörte Richer Károly újkerti lakos szőlőspajtáját és onnan mindent, ami csak megmozdítható volt elvittek. Rá két napra már Szoboszlót szerencsétlenül meajelenésükkel és egy éjjel tíz betörést követtek el. Mindezekért szerdán állottak a debreczeni törvényszék előtt. A cigányok erősen tagadtak, de a sok tanu és karos rájuk bizonyított. Vád és védbeszédekre. itélethirdetésre ma kerül sor.

Közzgazdaság.

Terményfőzsdé.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.
Budapest, 1905. július 12.

Készaru változatlan, határidők állandók.	
1905. októberi buza	15.34.—36
1906. áprilisi buza	15.92.—94
októberi rozs	12.50.—52
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.22.—24
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	10.74.—76
1905. júliusi	15.14.—16
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	23.70.—90

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

27 — Amerikai bűnügyi regény. —
Barley társasága.

Eleszondesült a park. Csak a víz csobogott a szökőkútban. A fehér szobrok fényltek a szökőkút vizének fényénél, amelyben a mellette álló sötét alak arnyéka látszott. Kedgick volt az. Mikor magához tért végre, még éjszaka volt. Nagy nehezen feltápaszkodott. Körülnézett, majd megindult.

Ki tudná leírni, milyen gondolatok kavargottak az agyában? Tudta, hogy a leg-
ravaszabb titkos rendőrök körme közé került. Minden erejét megfeszítette, hogy vissza tudjon gondolni az előbbi jelenetekre.

Két év előtt, mikor a táská kulcsát elvesztette, nem is látta meg Neckettet. Legelőször a főnöke irodájában látta, azután egyszer a „vörös kakas”-nál, de látta még a Biecker street 2. sz. ház előtt, ahová megfoghatatlan módon vissza kell mindig térnie.

Ugy látszik, ez az ember az ő életére tör. Oeckett le akarja leplezni és a kezét már a torkán tartja. Neckett tudja, hogy a Bddy meggyilkolásában bűnös. De honnan tudja?

Hogy jött a nyomára ez a ravasz róka? Hiszen két év óta felejtette az egész világot. Csakis árulás útján. Az a gazember akivel együtt követték el a gyilkosságot, bizonyosan árulója lett és most teljesen reá akarja háritani a bűncselekmény elkövetését.

Mig így gondolkodott magában, elment a Columbus-émlék előtt, majd a Broadway felé vette útját, de itt nappali világosságot árasztott a világra és ettől megijedt.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

H. K. Hogy kicsoda Zoltán István, nem tuduk. Oly távol áll lapunktól, mint a mukdeni császársírok. Ha ujságírnak és lapunk doigozótársának meri kiadni magát, úgy ez szélhámosság

Nyilttér.*

Tekintetes sz rkesztő ur!

Engedje meg, hogy b. lapjában annyi helyt elfoglaljak, hogy a köztem és tek. Végh Gyula rendőrfőkapitány ur között lefoiyt incidenst leirhassam, ezzel nemcsak a magam, de az összes helybeli faárkereskedők, valamint a közérdeknek is tartozom!

A vásári szabályrendelet értelmében a faárkereskedők jogosítva vannak áruikat Kedden és Szombat reggeltől, délutáni 3 óráig terjedő időközökben a Kossuth-utcza páros számú oldalára kirakni s azokat ott árusítani, de csak a jelzett időben és másnapokon nem, és ezen szabályrendelet dacára mégis a vidéken tartozkodó faárukereskedést üzö hazalók a Kossuth-utcza mindennap ellepik áruikkal — a helybeli faárkereskedők rovására s ezen helybeli faárkereskedőknek én is egyik szerény tagja vagyok s épen ezen jogczim indított engem arra, hogy folyó hó 10-iken fölmentem panaszomat elé terjesztendő az I. kerületi Rendőrfőkapitánysághoz, de ott a hivatalvezető kapitányt nem találtam, panaszomat előterjesztettem az ott jelen levő Pavay Gyula polgari biztos urnak, akitől panaszomra ama választ nyertem, hogy szabad ipar lévén joga van bárkinek barmikor is árulni. Pavay urnak azonban eme felfogása merő tévedésen alapul, igazságom tudatában fölmentem az Iparhatóság vezetőjéhez Vettesy Béla fogalmazó urhoz, aki panaszom jogosságát állítva kijelentette, hogy Kossuth-utcza páros oldalára faáru kereskedőknek csak heti és országos vásárok alkalmával szabad és van megengedve és jogorvoslást nyerendő utasított dicsősségesen uralkodó Végh Gyula rendőrfőkapitány ur kegyes színe elé, akinek mély rázattal es hódoló tisztelettel belépve, vártam kegyes megszólítását, aki előbb egy félóraig ásítózva, szeméit dorzsólva, magat előbb jól kiköpözte s aztán rátért a tárgyra, amit azzal kezdett, hogy első sorban is tölem vonja meg iparjogomat (!?) Mindjárt usztába lentem azzal, hogy utajdonképen akivel beszelek és szomoruan győzött-m meg ipariörvényeink eber örenek magatartásáról, aki ama benyomást tette ream, hogy nagyon is erősen hadi lábón áll az ipar törvény-
száival, elfeledvén ugyanis (avagy talán nem is ösmeri) az Ipartörvényt magában foglaló 1884. évi XVII. t. cz. 155. §-ának első bekezdését, amely azt mondja, hogy az „Iparüzési jogtörvény” sem bírói ítélet, sem közzgazgatási határozat a tal senki meg nem fosztható.”

Azt a beszédmodort, melyet velem szemben az igen tisztelt főkapitány ur folytatott, nem tartom érdemesnek papírra tenni, mert hiszen arról a nagy közönység ama része, mely kényszerítve volt vele már valamelyes ügyben érintkezni, az azt ugysis tudja, akit pedig sorsa ennyire nem büntetett még, az pedig jobb ha meg sem ösmerkedik vele: ő minn tisztviselő első sorban hivatva van arra, hogy törvényeinknek, törvényes rendeleteinknek, úgy a hatósági szabályrendeleteknek is ervenyt szerezzen s azok betartása felett örködjön, de ő azt behuynyt s emel nézi ma is, hogy a hazalók helybeli kereskedőink rovására nemcsak a szabályrendeletben megállapított keddi és szombat napokon, de általában kipakolnak a Kossuth-utczara és ezen állapot meg nem szünik mindaddig, mig az illető faktorok be nem látják égető szükségét a Végh Gyula nyugdíjazásának, — adja Isten, hogy ez mielőbb megtörténjék!

Debreczen, 1905. július 10.
Szerkesztő urnak
kész szolgálja:
Szabó József fakeskerkedő,
Csapó-utcza 56.

* E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek.

Franczia batistok.

Mosó Grenadinok.

Szekely férfi mosó szövetek!

óriási raktára.

Hivatalok és magánfelek részére!

Ruggyanta és Réz bélyegző

számozógépeket, papír pecsét bélyegeket, pecsétnyomó állandó festékpárna és izléses nyomta ványokat

gyorsan, pontosan és olcsó arban készít

az Első debreczeni

Ruggyanta-bélyegző-gyár

és nyomda

Simonffy-utca 5. szám.

Gallérok 12 krtól. kézellők 20 krtól.

Nyakkendők 15 krtól feljebb.

Flanel és selyem turista ingek 120-tól.

Fehér és szines alsó szoknyák 120-tól.

Fiu és leány ruhák.

Empir s Reform kötények.

Mosó áruk nagy választékban.

Olcsó, szabott árakban

DOSZPOLY JÁNOS utódánál

Főtér, Tisza-palota.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV. BUDAPEST, VÁZS-UTCA 20. HIRDETÉSI IRODA.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből ezé dett minden szó 4 fillér. — **Vidéki tudakozásáná tessék válaszbélyeget csatolni.**

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai cukrászda, Jóna és Jóna drogueriájában.

Eladó borok. Nagyobb mennyiségű 1903. évi termései ménes fehér rizling és bakator faju szőlőkből összeszűretelve, úgy hordónként, valamint 50 literen felüli mennyiségekben is magán fogyasztóknak, 10 hektoliter 1904. évi veres bor kitűnő minőségű jutányos árák mellett **Székegyháza Kovács Lajos** bortermelőjénél.

Mester-utca elején **Bundi-utca** 4. sz. a. egy újonnan épült magas földszintes ház, 4 szoba, előszoba, konyha, kamara és világos pincze és tártózkai augusztus 1-től kiadó.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjutányosabban és jótállás mellett eszközli **Földvári L. debreczeni első Elektrotechnikai vállalata** **Kossuth-utca 1. szám**

(az udvarban.) **Villamos felszerelések, zseblámpák, kerékpárok és alkatrészek** raktára. Képes árjegyzék ingyen. — Telefonszám 168.

Hölgyek tanácsot és segítyt nyernek, szülés esetén felvétetnek, a legnagyobb titoktartás mellett, egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi felügyelet. Debreczen, Kossuth-u. 61. sz.

Nyil utca 80. számú ház eladó, vagy benne levő fűszer üzlet bérbé kiadó. Ugyanott a bormérésben egy itezés felvétetik. Értekezhetni Horváth faraktárában (gázgyár mellett.)

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Órák, ékszerek minden kivitelben legolcsóbban csakis **Kurián Gyula** órás és ékszerésznél Debreczen, Piacz-utca 42. Egy tanuló felvétetik.

30 drb különböző nagyságu fürdőkád igen olcsón kölcsön kapható **Kiss Ignác** bádogosnál Piacz-u. 34. **Új fürdőkádak folytonosan raktáron.** Olcsó szolid árák. Világyos csengő berendezési vállalat.

5 szobás modern uri lakás vízvezetékekkel berendezett fürdő szobával, jó ivóvíz az udvarban kiadó, **Csapó-utca 56. sz.**

A téglási (Hajdumegye) fogyasztási szövete kezét törvényszéki jóványag után felszámol; árukészletét, berendezését, lak és üzlethelyiségeit ez esetben eladja. Vevők felvilágosítást Igazgatóságtól nyerhetnek. Évi forgalom 30—40000 korona. Korlátlan italméresi jog. Keresztyének előnyben részesülnek.

1 vagy 2 faesztalgalyos segéd kerestetik **Csapó u. 56. sz.**

Megvételre kerestetik egy kocison kívül 4 személyre való federes, vászon fedetű kocs. Czim a kiadóhivatalban.

Jó házból való fiu tanulónak felvétetik **Krausz Gyula** rőfös- és kézimunkaáru üzletében **Kossuth-u. 15.**

Ingyen csak az kapja az 1906-ik évi naptárunkat, ki legalább 1/2 év óta előfizetője lapunknak.

Német tanító, ki az erdélyi székely vidékről a magyar nyelv tanulmányozására váro sunkta jött, szívesen és **nagyon olcsón** vállal tanítványokat német nyelvben és zongora vagy hegedű tanítására. Ajánlatok „Német tanító” jellegre a kiadóba keretnek.

Befőzéshez cukrot, hólyagpapirt, spárgát, szacizált lego-csöbbsen, naponta friss teavaj és gyenge csemege lipói turót ajánl **Glück Izidor** Péterfia-utca. Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Egy udvari két szoba, konyha, fűskamra továbbá külön egy udvari egy szobás lakás végül egy üveggel fedett nagy szin, műhelynek vagy raktárnak mellék szinnekkel együtt aug. 1-re kiadó. **Széchenyi-utca 27. sz. a.** (Bejárat a **Simonffy-utca** felől is.) Értekezhetni az utca lakásban.

Az eleméri állomáshoz közel a **Boda** szállóskertben 1 hold szőlő, épülettel együtt eladó. Czim a kiadóban.

Egy kereskedősegéd aki jól jártas fűszeres vasszakmába azonnal állást kap **Kohn Jakab** urnál **P.-Ladányon.**

Könyvelő kerestetik. Irásbeli ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Egyszeri átsimitás

Schicht-szappannal

(Szarvas vagy külcsszappan)

pótol

Kétszeri átsimitást közönséges szappannal.

Schicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb.

Magyar orvosok! Csak magyar fürdőt ajánljatok!

Bártfa gyógyfürdő

Fürdőidény: május 15-től szeptember 30-ig.

Kárpáti gyógy-, üdülő és fürdőhely, 382 m. a tenger színe felett. **Posta, Táviráda és vasuti állomás.** Gyorsvonatokhoz közvetlen kocsik. Ó cs. és kir. felsége Erzsébet királyné tartózkodási helye 1895-ben. Pompás szállodák, gyógyház, magánvillák, éttermek és kávéházak. Magánfogatok részére istálló és kocsiszinek. Lawn-tenis-pálya. Gyermek-játszóhelyek. Villamos világítás. Clubélet (Bártfa-fürdői Park-Club, Könyvtár, társalgó- és zenetermek. Pompás turisztika, vadászterület, 6000 hold gyönyörű fenyveserdő.

Gyógyjavaslatok. Vérszegénység, oly idegbajosoknál és vagy kimerülésen alapulnak: női ivarszerek különféle bajainál, sápkór, vérhiány; terméketlenség és tehetetlenség-nél; kimerülésnél súlyosabb betegségek után, váltóláz, görvélly és angol-kóránál; a szívnek megbetegedéseinél. **Egyedül álló utókura** karlsbadi marienbadi, balfi, lipiki fűdők használatát után. — **ORVOSOK:** Tiszti fürdőorvos: **Dr. Hintz Henrik** közeg, tanácsos, továbbá: **Dr. Blumenfeld Armin**, **Dr. Kanarik J.**, **Dr. Szórényi Tivadár**, **Dr. Grossman Dezső**, **Dr. Cséri János Gyéfi** **Dr. Ilona** rendelő orvosok.

Az elmúlt évadban a vendégek száma 5000 volt.

Felvilágosítás és prospektussal készségesen szolgál a fürdőigazgatóság Bártfa-fürdő.

Országos hírű modern hidegvíz gyógyintézet! Három ásványvízfürdő! Hideg és meleg ásványvíz. Telített szénsavas fürdők. **Nauheim-kúra.** Magyarország legkiválóbb szivgyógyfürdője. **Villany, fenyő és vasláp-fürdők.** (bártfai vasláp-bél.) **Ivókura:** Égvényes, sós, vasas vizek. könnyen emészthetők.

Orvos forrás felülmúlja mindenben a Selters-vizet!

Villamos gyógykezelés, masszázs, tej, savó- és kefir kúra. **Pormentes, ózomodus hegyi levegő.** **Penyvesek** által terjesztett üdítő balzsamos illat. — **Pensió elő- és utóidényben 8 kor. főidényben 12 kor.**